

ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਐਚ. ਐਸ. ਭੱਲਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਰ

ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 2006 ਦਾ 3,

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 588/DB OF 2006 ਅਤੇ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 920/DB OE 2003

31 ਜਨਵਰੀ, 2007

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 — ਐੱਸ. ਐੱਸ. 302 ਅਤੇ 307 — ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 — ਐੱਸ. ਐੱਸ. 25 ਅਤੇ 27 (3) — ਆਪਣੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ — ਇਰਾਦਾ — ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। - ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਾਮਾ - ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਰੱਖਿਆ, ਨਹੀਂ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਐਫਆਈਆਰ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ 15 ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ - ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ - ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ - ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ। ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ — ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹਥਿਆਰ ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ ਏਕੇ — 47 — ਇੱਕ ਅਰਧ - ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ, ਨਹੀਂ। ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ - ਕੇਸ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 27(3) ਧਾਰਾ 27(1)-ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ—ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਹਲੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ 'ਤੇ ਸਵੈਦਨਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਮਿਤਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 16)

ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਸਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 19)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ.

(ਪੈਰਾ 21)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਈਫਲ 'ਏਕੇ 47' ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਹਥਿਆਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਰੀਗਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਟਰਿੱਗਰ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਟਰਿੱਗਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖਿੱਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਈਫਲ AK 47 ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲੇ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਨੁਚਿਤ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਨਿਅੰਤਰਿਕ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 27)

ਐਮ ਐਸ ਸਿੱਧੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵਿੱਲੋ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸੀਆਰਐਲ ਵਿੱਚ
ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਧੀਰ ਸ਼ਰਮਾ। ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2006 ਦਾ 588-DB ਅਤੇ 2003
ਦਾ 920-DB

ਅਸ਼ੋਕ ਗਿਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ

ਨਿਰਣਾ

ਐਚ.ਐਸ.ਭੱਲਾ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਹਥਿਆਰ (ਸਟੇਨਗਨ), ਜੋ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗੰਨੇ ਸੈਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ

(2) 2006 ਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 3 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਅਧੀਨ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 26/29 ਜੁਲਾਈ 2006 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

(3) ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ 2003 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 920-ਡੀਬੀ, 2006 ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 2006 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 588-ਡੀਬੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

(4) 26 ਜੁਲਾਈ 2006 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 27 (3) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ *ਰਾਹੀਂ* ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2000/-; ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, - 29 ਜੁਲਾਈ, 2006 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੈਕ ਕੋਰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੈਕ ਕੋਰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ 14 ਅਗਸਤ, 2003 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 2003 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 920-ਡੀਬੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, *ਜਿਸ ਵਿੱਚ* ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੋਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 5,000 ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 10

ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2,000 ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(7) 16 ਅਗਸਤ 1999 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਕਾਲੇ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਸਮਸਪੁਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 16 ਅਗਸਤ 1999 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭੈਣ, ਜੀਜਾ ਅਤੇ ਭਾਣਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਲਸਾੜਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਾਮਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੰਨਮੈਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਦੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਥੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੰਨਾ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਾਹਮਣੇ ਸੀਟ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਏਕੇ 47 ਰਾਈਫਲ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਰਸੂਲਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਤ 9.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਏ.ਕੇ.-47 ਰਾਈਫਲ ਸੀ, ਵੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਚੀਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਰਾਈਫਲ 'ਚੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਭੱਜਣ ਲੱਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਭੱਜਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਹਰਕਤ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਏ ਏਕੇ 47 ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤ੍ਰੂਸ ਵੀ ਇਕ ਪਾਰਸਲ 'ਚ ਪਾਏ ਗਏ। ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਾਰਸਲ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕਾਰਤ੍ਰੂਸ ਸੀਲ "ਏਪੀ" ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀਰਾਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਇਕ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਈਫਲ, ਇਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ 10 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤ੍ਰੂਸ ਸਮੇਤ 'ਏ.ਕੇ.-47' ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ, ਐਕਸ. PWT-6/C ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ASI, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ HC ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਏਕੇ 47 ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ 10 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤ੍ਰੂਸ ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ 10 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤ੍ਰੂਸ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਪਾਰਸਲ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਏਪੀ' ਸੀਲ ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, -

ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੇ ਐਕਸ. PW-6/D ਐਚ.ਸੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹੈੱਡ-ਆਰਮਰ, ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਘਰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਏਕੇ 47 ਰਾਈਫਲ ਸੀਲਬੰਦ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਪਾਰਸਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. PW-4/A ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

(8) ਚਾਰਜ ਚਾਰਜ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਭਾਰਤੀ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 27(3) ਅਤੇ 25 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਚੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(9) ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PW-1 ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ, PW-2 ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, PW-3 HC ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, PW-4 ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, PW-5 ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।, PW-6 ਸਹਾਇਕ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, PW-7 ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ, ਕਲਰਕ, PW-8 ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ, PW-9 ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, PW-10 ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, PW-11 ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ PW-12 ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ/ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ।

(10) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਹਿਲਮਦ, ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਪਲਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

(11) ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(12) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੱਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ. ਸਾਬਕਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2/ਏ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਤੱਥ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਹੜਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪੈਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 16 ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਚ.ਸੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਐੱਸ. DX/1, ਉਦਾਹਰਨ. DX/2 ਅਤੇ DZ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਰਾਦਾ ਗਾਇਬ ਹੈ

ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਦਾਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(13) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 2006 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 588-ਡੀਬੀ ਵਿੱਚ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 27(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰ, ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ ਏਕੇ 47 ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 7.62 ਐਮਐਮ ਬੋਰ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

(14) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀਐੱਸਪੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਰੰਨਮੈਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਤੋਂ ਖੰਨਾ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ 'ਤੇ ਏ.ਕੇ.47 ਰਾਈਫਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵੱਜੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਾਮਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੰਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲਿਫਟ ਫੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਐੱਫ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ .. ii.. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

(H.S. Bhalla, J.)

(15) ਸਿੱਖਿਅਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਸਕਰਣ, ਸਾਬਕਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-2/ਏ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਬਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਹਲੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈਦਨਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਬਿਤੀ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਟੈਨਗਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਗੰਨਮੈਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ (ਗੰਨਮੈਨ) ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(16) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਕਿ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਸ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, (1) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਇਹ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁਝ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (2) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (3)।

(17) ਧਰਮਰਾਜ (ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਿੰਡ

ਲਸਾੜਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਇਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀਐਸਪੀ ਸੀ, ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਗੰਨਮੈਨ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ 7.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪਿੰਡ ਲਸਾੜਾ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਲਸਾੜਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਉਹ ਕਾਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੰਨਮੈਨ ਤੋਂ ਰਾਈਫਲ ਖੋਹ ਲਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਪਿੰਡ ਰਸੂਲੜਾ ਨੇੜੇ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਧੁੱਤ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੰਨਮੈਨ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 9.30 ਵਜੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰ ਰੋਕੀ ਅਤੇ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏ.ਕੇ.47 ਰਾਈਫਲ ਸਮੇਤ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਏ.ਕੇ.47 ਰਾਈਫਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮਾਰੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੋਪਟੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 1438

(3) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 472

ਉਹ ਖੁਦ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਥਾਣੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਿਆ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਦੇਖਭਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿੰਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੇ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਇਕਲੌਤਾ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਜਾਂ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਵਜੋਂ ਗਵਾਹ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ ਨੇ

ਰਾਈਫਲ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾਲ ਸੀਲ ਸੀ, ਸੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਪਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਾਰਸਲ ਦੀ ਸੀਲ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਸੀਲ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਸਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਾਈਫਲ ਏ.ਕੇ.-47 ਵਾਲੀ ਨੰਬਰ ਯੂ.ਕੇ.-8165 ਦੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਫਿੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੀ। ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਕਤ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸੀਲਬੰਦ ਪਾਰਸਲ 'ਚ 'ਏ.ਪੀ.' ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਬਕਾ. PW-4/A ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾ.ਵੀ.ਕੇ.ਅਗਰਵਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਏ। ਸੱਟਾਂ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਖੋਪੜੀ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਖੂਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈਮਰੇਜ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਦਮਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਨ। ਸੱਟਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਜਾਂ ਫਾਇਰ ਬਾਂਹ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਨ।

(18) The learned defence counsel has evidence, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਆਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੰਸਕਰਣ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਆਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਾਬਕਾ. PW-2/A ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 17 ਅਗਸਤ, 1999 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 12.20 ਵਜੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 15 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦੇਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਸੋਪਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਡੀਐਸਪੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਗੁੰਮਰ ਮੰਡੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ PW-12 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲਿਖ ਕੇ

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਵਤਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, (4) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਸੈਕਸ਼ਨ 157, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਸ. 159 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਮਰਥਿਤ ਸੀ।”

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫਸਟ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹਰਕਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਠੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ

ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਨਾ ਛੂਹਣ, ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਇਥੋ ਜਾਂ ਉਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ (PW-12) ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਘੁਮਾਰ ਮੰਡੀ ਪੋਸਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਦੀ ਹੋਈ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਗਵਾਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰੀਖਣ, ਧਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਰ੍ਹਾ-ਇਮਤਿਹਾਨ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਕੀਲ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਦੁਵੱਲਾ ਹੈ।

(21) RecoverRecoveries'jofEthet ਰਾਈਫਲ (ਸਟੇਨਗਨ) 1 AK-47 ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਈਵ ਕਾਰਤੂਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। PW-12 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀਐਸਪੀ ਸੀ।

(22) ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਹਿਲਮਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਰਸੀਦ ਰਜਿਸਟਰ ਲਿਆਇਆ ਅਤੇ 17 ਅਗਸਤ, 1999 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਦਰ ਖੰਨਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ/ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਪੁਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਲਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਹ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹੀ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਥਾਣਾ ਅਮਲੋਹ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸਮਸਪੁਰ 2 ਜਾਂ 2-1/2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸਮਸਪੁਰ ਪਿੰਡ ਲਸਾੜਾ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 23 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਮਸਪੁਰ ਅਤੇ ਲਸਾੜਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਮਸਪੁਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਲਸਾੜਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਬੱਸਾਂ ਹੀ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(23) ਸਾਰੇ ਓਕੂਲਰ ਸੰਸਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਟੇਨਗਨ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

(24) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਅਤੇ ਉਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। . ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ, ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(25) ਆਰਮਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 1962 ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਹਥਿਆਰ" ਅਤੇ "ਬਾਰੂਦ" ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

(26) ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(27) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਈਫਲ 'AI\ 47', ਕਥਿਤ weapon, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਟਰਿੱਗਰ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਾਟ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਟਰਿੱਗਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖਿੱਚਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਭਾਵ, ਰਾਈਫਲ 'ਏਕੇ 47', ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਰੀਓਆਰਡੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਟੇਨਗਨ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਤਾ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਐਕਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਖਾਸ ਹਨ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, (a) ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਬਾਂਹ ਦਾ ਉਪਯੋਗਕਰਤਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸਪੈਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲੇ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27(3) ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸ਼ਿਤ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(28) ਹੁਣ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਹੜਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੰਨਮੈਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਟੇਨਗਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਤਲ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(29) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਕੈਦ' ਅਤੇ 'ਜੁਰਮਾਨਾ' ਦੋਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ। ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

(30) ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਪ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ। . 5,000 ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਰ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 2006 ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 3 ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2006 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 588-ਡੀਬੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ